

Undervisnings- materiale

Mellemtrin

**Vilhelm Lundstrøm
og den gode smag**

15/9 2017 - 25/2 2018

Kunsten

Om undervisningsmaterialet

Dette undervisningsmateriale er udformet til udstillingen *Vilhelm Lundstrøm og den gode smag*. Selve udstillingen er centeret om den danske kunstner Vilhelm Lundstrøm (1893-1950).

Udstillingen vises på Kunsten i perioden fra den 15. september 2017 til den 25. februar 2018.

Undervisningsmaterialet kan bruges før, under og efter et besøg i udstillingen, og indeholder:

- En introduktion til underviseren
- En kunstnerbiografi
- En introduktion til udstillingen
- Øvelser til eleverne – før, under og efter besøget

Der er to versioner af kunstnerbiografien og introduktionen til udstillingen: En kort let læst version til eleverne og en mere uddybende tekst til underviseren. Derudover er der tre øvelser til før, under og efter museumsbesøget.

På kunstens hjemmeside kan du finde to diashows: *Lundstrøms opstillinger* og *Lundstrøm og farven blå*. De kan indgå som inspiration til, eller som en del af undervisningen.

God fornøjelse!

Undervisningsmaterialet er lavet af Kunstens formidlingsafdeling.

Vi anbefaler altid, at du og dine elever forbereder jer på udstillingen inden besøget.

Har du spørgsmål til materialet eller brug for inspiration til arbejdet med *Vilhelm Lundstrøm og den gode smag*, kan du kontakte Peter Juul, pjj@kunsten.dk

Book en omvisning, et dialogbaseret forløb eller et værkstedsbesøg til din klasse på www.kunsten.dk

Til underviseren

Med udstillingen Vilhelm Lundstrøm og den gode smag, som primært indeholder malerier med klassiske opstillinger og modelbilleder fra 1920'erne og 30'erne, er det tydeligt, hvorfor Lundstrøm i dag står som en ikonisk inspiration, der i farve og form spejler en skandinavisk designtraditions favorisering af det enkle og funktionsbårne.

Udstillingen indeholder desuden interiør elementer af Poul Henningsen og Finn Juhl.

Med afsæt i en modernistisk nyfortolkning af en klassisk, forenklet form bliver Lundstrøm, i følgeskab med Poul Henningsen og i forlængelse af blandt andre Le Corbusier og Amédée Ozenfant i Paris en visuel eksponent for tidens længsel efter en bedre, renere, sundere og mere ideal verden og levevis. Og det er netop i denne dyrkelse af utopien og søgen efter formel essens, at vi finder Lundstrøms ikoniske status. Eleverne kan derved introduceres for dansk design, kunst og hvorledes samfundsmæssige udviklinger og tanker afspejler sig i visuelt.

Du og din klasse kan besøge Kunsten på egen hånd eller med dette materiale i hånden, men du kan også booke en omvisning, et dialogbaseret forløb eller en workshop i Kunstens eksperimenterende værksted, Kunst-lab, hvor eleverne vil blive introduceret til udstillingen af en kunstformidler og en professionel kunstner og arbejde procesorienteret og eksperimenterende.

Formidlingsmateriale til udstillingen

Til udstillingen Vilhelm Lundstrøm og den gode smag har Kunsten Museum of Modern Art i Aalborg i samarbejde med BRANDTS – Museum for kunst & visuel kultur udgivet et komplet udstillingskatalog. Kataloget kan købes i Kunstens museumsbutik.

Eleverne kan med fordel hente Kunstens app, som kan forberede dem til turen rundt på museet.

Læs mere om Vilhelm Lundstrøm:

Lundstrøm og den gode smag, redaktører Ellen Egemose, Gitte Ørskou, Caroline Nymark Zachariassen, udgivet 2017

Vilhelm Lundstrøm: 100 år af Mette Thelle, udgivet 1993

Lundstrøm af Preben Wilman og Marianne Brøns, udgivet 1977

Til underviseren

Om Vilhelm Lundstrøm

A: De første år: collage og "pakkassebilleder"

Vilhelm Lundstrøm levede fra 1893 – 1950, og anses i dag som en af de største og mest elskede danske kunstnere i det 20. århundrede. Lundstrøm var dog ikke en vellidt kunstner fra start. Efter hans debut fra Det Kongelige Kunstakademi i 1915 og årene frem blev hans kunst mødt med forargelse, da han stilistisk ikke malede det samme som andre kunstnere i Danmark.

Tidligere havde Lundstrøm, ligesom de fleste danske kunstnere i deres samtid, været fokuseret på at skabe naturotro gengivelser af virkeligheden. I stedet for at fortsætte i den retning, fandt Lundstrøm inspiration i de nye, store, udenlandske kunstnere Pablo Picasso (1881-1973) og Georges Braque (1882-1963). For disse kunstnere handlede det ikke om at gengive virkeligheden, men om at fokusere på selve formen, fladen, og kompositionen i malerierne.

Lundstrøm var den første kunstner i Danmark, der udstillede kunstformen collage. Hans stil og collager blev dog ikke modtaget positivt blandt anmeldere eller publikum, og endnu værre var dommen, da han senere fik udstillet sine såkaldte "pakkassebilleder" i 1918.

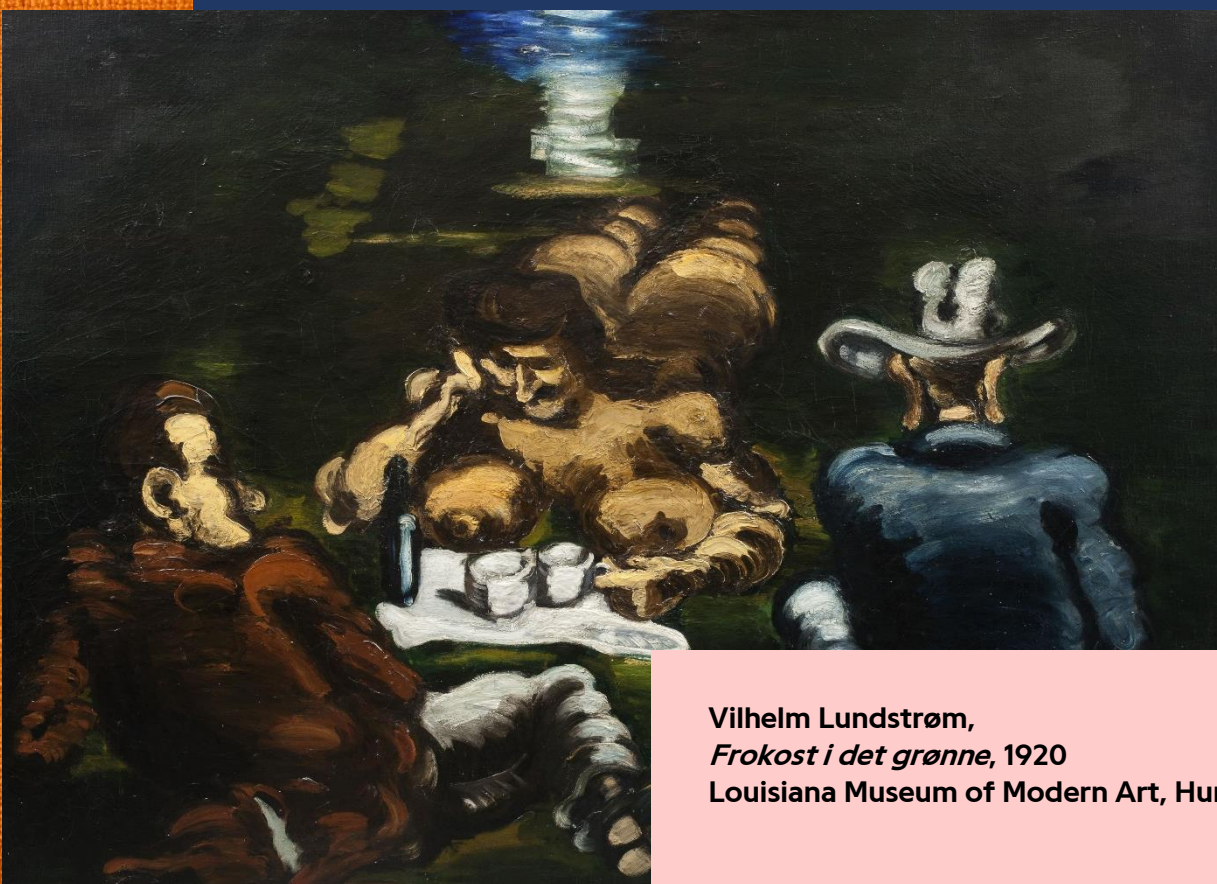
Vilhelm Lundstrøm, *Pakkassebillede*,
1918-1919
Kunsten Museum of Modern Art Aalborg

B: Den krøllede periode

I 1919 udstillede Lundstrøm de første såkaldte *krøllede billeder*. Disse var en ny stil fra Lundstrøm, der viste hans frie malerstil. Værkerne fra denne periode er karakteriserede ved krøllede og brede penselstrøg og en ofte mørk og dunkel farvebrug.

Lundstrøm arbejdede nu igen med det genkendelige motiv, hvilket havde været ikke eksisterende i perioden med collage. Det genkendelige motiv handlede dog mere om form end gengivelse af virkeligheden.

Det skulle vise sig, at Lundstrøm aldrig igen i sin karriere kom til at male naturtro gengivelser af virkeligheden, hvilket gjorde ham til en af de første modernistiske kunstnere i Danmark.

Vilhelm Lundstrøm,
Frokost i det grønne, 1920
Louisiana Museum of Modern Art, Humlebæk

C: Formen og det stilrene

Det blev særligt værkerne, som Lundstrøm malede fra 1924 og frem, der skulle forme og kendetegne hans store succes som kunstner, og som kan italesættes som den mest "Lundstrømske". I den periode malede han forsimplede opstillinger af hverdagsgenstande og monumentale modelbilleder.

Stilen var inspireret af den franske purisme, hvis billedsprog blandt andet er kendetegnet ved stramme, rene former og linjer.

Lundstrøms værker er særligt præget af farven blå og den grålige farveskala, og ofte består hans opstillinger af køkkenredskaber, hvilket er med til at gøre hans motiver let genkendelige.

Vilhelm Lundstrøm,
Opstilling med kander, efter 1930
Brandts – Museum for kunst og
visuel kultur

D: En hård start

Vilhelm Lundstrøm havde derved ikke en let start på sin karriere som kunstner. Det skyldtes, at den moderne kunst endnu ikke var slået igennem eller var anerkendt som kunstform i Danmark. En del år opholder Lundstrøm sig i udlandet, hvor han stadig arbejder med sin kunst og årligt udstiller i Danmark, og langsomt bliver den moderne kunst mere og mere accepteret og udbredt.

Da han vendte hjem til Danmark med sin familie i 1932, var den kendte designer Poul Henningsen (1894-1967) i fuld gang med at formidle Lundstrøm som kulturradikalismens fortrukne billedkunstner. Dette blev starten på en tæt relation mellem Lundstrøm og PH, både kunstnerisk og venskabeligt.

E: De sidste år

I de senere værker, som Lundstrøm malede, blev billedsproget nyt igen. Sidst i 1930'erne begyndte Lundstrøm at bevæge sig væk fra sit tidligere helt simple, stramme og stilrene maleri. Han begyndte i stedet at male med flere farver, og opblødte både form samt billedrum.

Denne malerstil og udtryksform blev i 1940'erne en stor inspiration for blandt andet den danske møbelarkitekt Finn Juhl (1912 – 1989). Denne malerstil blev også den sidste Lundstrøm udførte. I 1944 udnævntes Lundstrøm til professor ved Kunstakademiet i København, en stilling han beholdt frem til sin død den 9. Maj 1950.

Vilhelm Lundstrøm,
Opstilling med gul kande, ca. 1945
Kunsten Museum of Modern Art Aalborg

Til underviseren

Om udstillingen *Vilhelm Lundstrøm og den gode smag*

Med udstillingen *Vilhelm Lundstrøm og den gode smag*, fortæller Kunsten historien om Vilhelm Lundstrøm, dansk design og den gode smag. Udstillingen er en kombination af Lundstrøms malerier samt møbler og lamper af blandt andre Finn Juhl og Poul Henningsen. Således indsætter udstillingen Lundstrøm i en større sammenhæng og viser, hvordan Finn Juhl lod sig inspirere og medvirkede til at promovere Lundstrøm i relation til dansk møbeldesign, og hvordan Poul Henningsen talte for Lundstrøm som det modernes visuelle formidler i en dansk sammenhæng.

I udstillingen har Kunsten forsøgt at genskabe og visualisere en række markante og perspektivrige interiører, rum og sammenhænge, som Lundstrøms værker igennem de sidste 100 år har befundet sig i. Det er særligt det simple udtryk, der understreger den minimalistiske fortrukne nordiske design- og levestil, som hævdes at repræsentere den gode stil, og som Lundstrøm var forløber for i Danmark.

For at vise, hvorledes Lundstrøm har indvirkning på kunsten i dag og stadig fungerer som en visuel inspiration for nulevende kunstnere og designere, er der blevet produceret fire korte film. De indgår som en del af udstillingen under konceptet *Mig og min Lundstrøm*. I filmene beskriver fire nulevende danske kunstnere, designere og indretningseksperter om deres personlige blik på Lundstrøm, og hvorledes de i deres arbejde anvender ham som inspirationskilde på forskellig vis.

Keld Helmer-Petersen
*Interiør fra Anders Hostrup Pedersens
sommerhus i Rågeleje tegnet af Finn Juhl.*
Designmuseum Danmarks Bibliotek

Til eleven

Om Vilhelm Lundstrøm 1

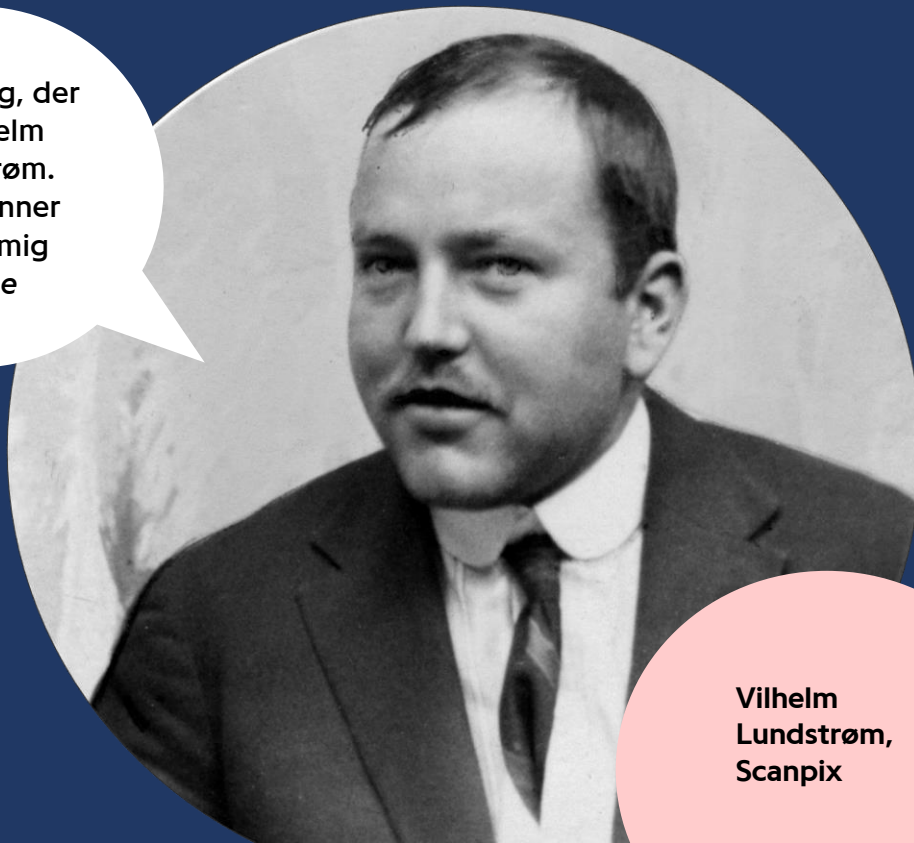
Vilhelm Lundstrøm var kunstner og levede fra 1893 – 1950. Han er kendt for at være en af Danmarks største og mest kendte kunstnere.

I starten kunne folk ikke lide Lundstrøms kunst, fordi ingen havde set den slags kunst før i Danmark. Folk blev faktisk ret provokerede over den måde, han lavede kunst på.

Da Lundstrøm begyndte at male på den nye måde, malede alle andre kunstnere i Danmark dét, de kunne se. Malerierne lignede virkeligheden og var malet med mange detaljer og de rigtige farver. Så når en kunstner skulle male et træ, så malede han træet som det så ud i virkeligheden. Kunstnerne malede især mennesker (portrætter), byer, huse eller natur (landskaber).

Lundstrøm ville *ikke* male på den måde, og han begyndte derfor at male på en helt anden og ny måde. Det havde han nemlig set nogle kunstnere gøre i udlandet.

Det er mig, der
er Vilhelm
Lundstrøm.
Mine venner
kaldte mig
Lunne

Vilhelm
Lundstrøm,
Scanpix

Til eleven

Om Vilhelm Lundstrøm 2

Det første anderledes, som Lundstrøm lavede, var collager. Collager er forskellige udklip, som bliver limet sammen til et billede. Senere malede han malerier, der ikke lignede virkeligheden. Enten var malerierne malet med vilde penselstrøg, eller også var de malet helt simpelt.

Lundstrøm kunne godt lige at male enten mennesker eller ting på et bord. På bordet kunne der stå en kande, en vase, en appelsin og en skål, som han så malede. Men han malede ikke tingene, som de så ud i virkeligheden. Han lavede tingene om til enkle former og malede ikke detaljer.

Vilhelm Lundstrøm,
Pakkassebillede, 1918-
1919

Kunsten Museum of
Modern Art Aalborg

Vilhelm
Lundstrøm,
*Opstilling. Hvid
opsats med to
appelsiner*, 1938
Ordrupgaard

Til eleven

Om udstillingen *Vilhelm Lundstrøm og den gode smag*

I udstillingen er der ikke kun malerier. Du kan se mange forskellige ting. Der er malerier, collager og tegninger af Vilhelm Lundstrøm. Der er også møbler og lamper af to danske designere, der kendte Lundstrøm. De to designere hed Poul Henningsen og Finn Juhl.

De to designere kunne rigtig godt lide Lundstrøms kunst og blev inspireret af ham. Det er derfor, at deres møbler og lamper er med i udstillingen.

I dag bliver mange stadig inspireret af Lundstrøm. Enten til at indrette hjem, lave nye møbler eller lave kunst. I udstillingen kan du se videoer, hvor forskellige personer, der er blevet inspireret af Lundstrøm, fortæller om, hvorfor de kan lide hans kunst.

Fra udstillingen
*Vilhelm
Lundstrøm og den
gode smag*

Opgaver

Øvelse 1 – Lundstrøms opstillinger

Lundstrøm malede mange malerier af opstillinger med helt almindelige ting fra hverdagen; appelsiner, kander, skåle. Han var slet ikke den første, der fandt på netop dét, for det har mange andre kunstnere gjort igennem kunsthistorien lige siden 1600-tallet. Med et fint ord hedder det *stilleben* [stil-leben], som er et tysk ord, der betyder *stille liv*.

Det særlige ved Lundstrøm er, at han er den første kunstner i Danmark, der ikke maler sine opstillinger, så de ligner virkeligheden.

Før besøget:

Læs teksterne *Om Lundstrøm*, *Om udstillingen* og gennemgå diasshowet: *Lundstrøms opstillinger*. Diasshowet findes på Kunstens hjemmeside under undervisningsmaterialer.

Under besøget:

Find alle malerier og collager af Lundstrøm med opstillinger. Find det maleri eller den collage, du bedst kan lide. Sæt dig foran maleriet og tegn alle tingene og formerne, som de ser ud i maleriet. Tegningen skal bruges efter museumsbesøget.

Efter besøget:

Brug tegningerne fra museet. Lav tegningerne om til en collage, og brug gerne gamle bøger, aviser, pap osv. til at klippe ud og lime sammen med tegningerne.

Vilhelm Lundstrøm
Nature morte, efter
1923.
Brandts, Museum for
kunst og visuel kultur

Opgaver

Øvelse 2 – Lundstrøms og farven blå

Farver i malerier kan bruges til at skabe en stemning, skabe et rum, fortælle en historie, vise noget symbolsk eller til at fremhæve detaljer. Uanset hvordan en kunstner bruger farverne, har de altid en form for betydning.

I mange af sine malerier brugte Lundstrøm farven blå – og derfor er det et slags kendetegn ved hans kunst.

Før besøget:

Før besøget på museet skal eleverne læse teksterne *Om Lundstrøm*, *Om udstillingen* og gennemgå diasshowet: *Lundstrøm & farven blå*, som indeholder små oplæg til dialoger. Diasshowet findes på Kunstens hjemmeside under undervisningsmaterialer.

Under besøget:

Med fokus på farven blå besøger eleverne udstillingen og undersøger Lundstrøms brug af blå. Vælg et værk med blå og undersøg, hvor mange forskellige blå farver, der findes i det ene maleri. Diskuter, om Lundstrøm bruger farven til at skabe en stemning, skabe et rum, fortælle en historie, vise noget symbolsk eller til at fremhæve detaljer.

Efter besøget:

Mal et maleri, hvor der kun må bruges blå farver + sort og hvid. Overvej, om farven bruges til at skabe en stemning, skabe et rum, fortælle en historie, vise noget symbolsk eller til at fremhæve detaljer.

Vilhelm Lundstrøm
*Figurgruppe omkring et
bord, 1927*
Kunsten Museum of
Modern Art Aalborg

Opgaver

Øvelse 3 – Lundstrøm og dansk design

En vigtig del af udstillingen *Vilhelm Lundstrøm og den gode smag* er de designgenstande, der er udstillet sammen med Lundstrøms malerier og collager.

Danmark er verdenskendt for designere som Arne Jacobsen, Hans Wegner, Børge Mogensen og de to designere, der er med på udstillingen, Poul Henningsen (PH) og Finn Juhl.

Dansk design er kendt for at være stilrent og funktionelt, og gennem tiden er denne stil blevet kendt for at være *god smag*. -Men hvad betyder det, når noget er *god smag*?

Før besøget:

- Diskuter begrebet *god smag*. Det kan være svært at have en holdning til god smag inden for kunst og design, men de fleste har en idé om, hvad de synes er god smag inden for mode, film og musik. Diskuter også hvem der bestemmer, hvad der er god smag.
- Tal om dansk design fra 1900tallet, vis billeder af designs af Arne Jacobsen, Hans Wegner, Børge Mogensen, Poul Henningsen (PH) og Finn Juhl.

Under besøget:

Undersøg designgenstandene

- Diskuter: Hvorfor er designgenstandene blevet så kendte og betydningsfulde, at de udstilles på museet?
- Diskuter: Hvad har Lundstrøms kunst og dansk design til fælles?
- Diskuter: Er møblerne og lamperne er *god smag*?
- Hvis der findes god smag, findes der også god dårlig smag. Find i udstillingen et eksempel på dårlig smag, eller bevæg jer ud på museet og find en helt anden kunstner og værk.

Efter besøget:

- Gennemgå de fire stilarter i Lundstrøms kunst: Collagerne, den krøllede periode, den stilrene (blå) periode og de sene malerier med farver og former.
- Design en lampe eller en stol, der er inspireret af en af Vilhelm Lundstrøms fire stilarter. Tegn skitser og beskriv materialevalg.
- Byg evt. en model af designskitsen.

Finn Juhl: Møblering af
Hulsø Ege ©
Designmuseum
Danmark. Foto Pernille
Klemp

